פרשת קדושים

ומתו בו כי יחללהו (כב ,ט)

ובגמ' (כריתות ז, א) אמרו כהן שסך בתרומה בן בתו הישראלית מתבל בו ואינו חושש דכתיב ומתו בו כי יחללהו, כיון דחללהו הא איתחלל. והיינו דנחדש דין בתרומה דע"י סיכה או אכילה פקע קדושתה ויצאה לחולין, ולפיכך אם אכל הכהן או סך בשמן מותר לישראל ליהנות ממנה.

והנה בכל האיסורים אמרו בגמ' דאם בעינן הנאת מעיו, הרי שאכל חצי זית והקיאו וחזר ואכלו פטור דאין כאן הנאת מעיו מכזית. והקשה רבי משולם איגרא דא"כ באכילת תרומה אי אפשר להתחייב אלא באכילת כזית שלם בבת אחת, שיש בו הנאה מכזית תרומה, אבל אם אוכל חצי זית אפילו יאכל בכדי אכילת פרס חצי זית נוסף אי אפשר לחייבו, שהרי כיון שאכל חצי זית נתחללה התרומה ויצאה לחולין, ואם היה חוזר ואוכל לאותו החצי בודאי לא היה מחויב עליו וא"כ היאך יצטרף חצי זה לחצי זית הנוסף, וקשה על הרמב"ם (פ"י מתרומות ה"ג) שכתב דהאוכל ב' חצאים בכדי אכילת פרס חייב.

ויש לתרץ דחלוק איסור אכילת תרומה משאר איסורי מאכל, דבכל איסורי אכילה יסוד האיסור הוא על הגברא שלא לעשות מעשה אכילה בדבר האסור, ולפיכך יש לדון דאי בעינן הנאת מעיו, הרי שעד שלא מילא כריסו בכזית איסור אינו לחייבו. אמנם בתרומה גדר האיסור מצד החפצא והיינו שלא ייעשה בתרומה מעשה חילול של אכילה, וכיון דבכה"ת כדי אכילת פרס נידון כאכילה אחת, הרי שיש לפנינו כאן חילול כזית תרומה באכילה אחת, ול"ש לדון כאן כלל משום הנאת מעיים.

מקור: דברי הרב סי' ב' לרבי יוסף שלמה כהנמן